NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 22. marca 1854. *List 23.*

Kmetijske rečí.

(*Tudi mak saditi*) bi koristilo včasih kmetovavcu. Makovo zernje dá namreč tudi obilo žlahnega olja, ktero je prav okusno. Na Nemškem ga redijo. Upotrebujejo tega olja posebno, sladiti navadno laško olje, clo v deželah, kjer maslinje olje delajo.

Mak potrebuje rahle, gnjilovčne zemlje, ktera mora dobro obdelana, in kar mogoče, proti vetrovom zavarovana biti. Makišče je treba jeseni razorati in povleči. Že perve dni marca ali aprila, clo na sneg naj seje se mak enakomerno (1 funt zernja bi utegnil za 1 oral zadostiti); povleče se potem z brano. V 8 do 10 dnéh že kali. Ko rastlice že majhen križ narejajo, jih gré s pralico otrebiti, da se njiva očisti, ob enem pa bilje stanjša; mora namreč 6 do 9 palcov prostora med rastlicami biti.

Po 14 dnéh se rujenje in tanjšanje ponavlja, kar tudi tretjibart storiti je treba. Prirase potem 5 do 8 makovk iz sleherne sadíke, med tim ko, če pregosto stojí, le majhne makovke z malo zernjem zarodé.

Sejati se dá mak tudi med korenje. Koristno je to, ker, ko mesca augusta se je mak pridelal, pozneje se še korenje dobí.

Kader se rastlice rumenijo in ne rasejo, naznanja to, da pregosto vkup stojé.

Žeti je mak o suhem vremenu, ker makove glavice se lahko razgrejejo in zernje se spridi. Odreže se mak nad zemljo, se zveže v otepke in postavi se sušiti. Potem se mu slama odreže in makovke se na dile sušiti položé.

Makovo séme dobimo, če makovke na pertih mlatimo, da ne pride pesek med zernje, kterega potem ni moč odpraviti. Ali pa zrežejo se makovke na rezavniku, potem se odločijo skozi širokeji rešeto lupinice, skozi ožji rešeto pa druga nesnaga.

Čisto makovo seme se na pertih po dilah sušiti dene, posušeno pa se v reče al sodce shrani. Prodaja se drago, ker žlahno olje iz njega delajo. (Nar boljši olje na salato je makovo olje, če je merzlo prešano). Stebličje in perje je dobro palívo.

(V izhodnih deželah mak veliko veči rase ko pri nas. Dobivajo tam iz njega tudi imenitno zdravilo, kteremu se pravi makovec ali opium.) J. Š.

Kmetijski pomenki

v občnem zboru štajarske km. družbe v Gradcu.

(Konec.)

Svitli gosp. nadvojvoda so izročili podružničnim poslancom troje svetinj, naj jih dajo trem kmetovavcem, kterim so bile lani zavolj pridne sadjoreje spoznane. Rekli so pri ti priliki, da po volji ustanovitelja se imajo svetinje za sadjorejo edino le učiteljem deliti.

Gosp. dr. Hlubek je prosil vinorejce, naj v zbornici ogledajo kole iz akacij napravljene, kteri, čeravno že večkrat priporočevani, se ne rabijo še tako, kakor bi se imeli.

Poslanec podružnice Slovenji-graške gosp. Fr. Schell je bral življenjopis mnogozasluženega gosp. Bonazza, kteri se bo natisnul v spomenici kmetijske družbe.

Gosp. Kranzbauer je bral nasvet gosp. Zastiera: naj bi učitelji po deželi tudi dekleta učili v važniših opravilih čbelarstva.

Gosp. Leitner je pokazal zboru model nekega točovoda v podobi križa, kteri naj bi se postavil na naj višje gore, da bi vlekel oblake s točo na-se in tako branil škodo po nižavah.

Gosp. dr. Unger je popisal stan tiste naprave v Št. Florianu, ktero so nadvojvoda osnovali, da se neprenehoma kravam na vime koze stavijo in iz teh kravjih kóz nabira méza za cepljenje kóz pri otrocih, ktera se od tod pošilja ne le po Štajarskem, temuč na vse kraje sveta. Dosihmal je šlo že 2297 malih steklenic po svetu.

Na predlog gosp. viteza Pitoni-ta je zbor sklenil c. k. ministerstvo prositi, da bi se smel na Štajarskem tobak saditi, ker skušnja kaže, da se ga v našem cesarstvu ne pridela toliko, kolikor se ga potrebuje in da tedaj veliko dnarja za-nj iz cesarstva v ptuje dežele gré, ki bi lahko domá ostal, ako bi se na več krajih prideloval. Ker je štajarski svet pripraven za rejo tobaka, naj bi se prosilo za to dovoljenje, zraven tega pa poprašalo: po čim ga misli vlada kupovati, ker od druge strani skušnje učé, da se je kadaj že tobak sadil, pa zavolj prenizke cene spet opustil; če mu tedaj prihodnje ne bo cena višja, se ne bo noben kmetovavec z rejo tobaka pečal, ker ima ona že sama po sebi mnogo sitnost.

Gosp. vitez Scherer je popisal napravo Dierzenovega panja, kterega je gosp. Šabac zboru na ogled postavil.

Na zadnje so gosp. nadvojvoda na znanje dali, da je gosp. Klapf, po domače Anbauer, učitelju svoje občine neko zemljiše proti temu prepustil, da zasadí na njem sadnega drevja in učí otroke v sadjoreji, in da je podružnica Št. Florianska družbini odbor prosila za cepiče zgornje-austrianskih tépk, ktere so ji bile iz Stajnca poslane, kjer rase veliko tepk naj boljši austrianske sorte.

Po zboru so se družbeniki po stari navadi snidili pri kosilu v Resursi, ktero so tudi svitli nadvojvoda počastili s svojo nazočostjo.

Premišljevanje
narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Lapončani.

To premišljevanje začnem z živim občutlejem hvaležnosti do svojega Stvarnika in milovaje nektere svojih bratov, do kterih je bila narava v razdelitvi svojih dobrot bolj skopa. Lapončani in druge ljudstva, ki blizo severnega tečeja stanujejo, so mi sedaj na misli. Njih osoda in njih životje v primeri z našim ni gotovo nič kaj srečno. Njih dežela je obširna gora, ki jo sneg in led zakriva, ki ga tudi poletje stopiti ne more. Kjer so gore pretergane, se širijo na milje dolgi močirji in namoki. Visok sneg pokriva doline in griče. Veči del leta je ojstra zima. Nočí so dolge, in dneve razsvetljuje le slaba zarja. Prebivavci teh dežel se vmaknejo mrazu v svoje šotore, ki si jih lahko v vsacem kraji napravijo. V sredi šotora je ognjišče, s kamnjem ograjeno, in dim odhaja skozi neko luknjo, ki jim je tudi namest okna, in od ktere železne verige s kotli visé, v kterih si jéd kuhajo ali led topé, da imajo kaj piti. Znotraj po stenah so kožuhi razpeti, da vetru v šotor branijo. Na straném so živalske kože, na kterih ležé. V tacih prebivališčih preživé zimske dneve; šest mescov živé v vedni noči in ne slišijo okrog svojih šotorov druzega ko bučanje vetrov in tulenje volkov, ki se po ropu okrog klatijo.

Ako, prijatel moj, ta revni stan Laponcov primerjamo z našim, kolikšen je razloček, za kterega ne moremo nikdar dosto hvaležni biti dobrotljivemu vladarju tega sveta!

Al je pa prebivavec omenjenih severnih dežel vendar le tako nesrečen, kakor se nam zdí? Res je, da v težavah in nadlogah nar ojstrejšega vremena po nepotnih dolinah okrog tava; al njegovo telo je vterjeno in v stanu vsako nevgodnost prenesti. Lapončan je ubog in brez vsih vgodnost; al dovelj je bogat, ker druzih potreb ne pozná, ko take, ki jim lahko pomaga. Več mescov ne vidi sončne svetlobe; al — da tèmo svojih nočí ložej prenaša, mu sveti burjava ali severna zarja in luna. Sneg in led, v kterega je, tako rêči, zakopan, ga ne dela nesrečnega. Izreja in navada ga je za ojstrost njegovega podnebja vterdila. Njegovo ojstro životje ga učí mrazu zoperstati. In kar bi brez posebne pomoči ne prenesel, mu je narava polajšala. Dala mu je živali, s kterih kožuhi se mraza brani. Dala mu je sedlone ali severne jelene, od kterih ima šotor, obleko, posteljo, jéd in pijačo, — s kterimi se na daljne poti podaja, kteri skoraj vsim njegovim potrebam zadostijo, in za kterih živež mu ni treba veliko skerbeti. In če je res, da se sreča bolj po občutleju, ko po pameti sodi; če je res, da prava sreča ni le na nektere ljudstva in na nektere kraje navezana; in da zadovoljnost v vsacem kotu zemlje človeka osrečuje; al bi se ne smelo prašati: kaj manjka Lapončanu, da bi ne mogel po svojih razmerah srečen biti? — Tako modrost Gospoda nebes in zemlje vse lepo vravnuje na svetu!

Slovanski običaji.
Ženitovanje v Dalmacii poleg turške meje.

(Dalje.)

Brat sestro jednako derží in je déveru ne pustí, dokler ne pridejo na uličine vrata, pa mu ondi reče: „zlati déver, ako češ, da ti tako banico dam“, in konec dolzega prepiranja mu déver kaj v dar dá, on mu pa sestro prepustí.

Na odhodu iz nevestine hiše se izpalijo topovi svatom na čast, kakor pri njih dohodu. Se udalijo enmalo od hiše, kliče oče svojo hčer, da bi se obernila, da bi se narod vergel po njeni rodovini. Ako pa mislijo svati, da je ženinov rod imenitneji od nevestinega, gledajo déveri (ženinovi bratje), da se ne oberne. Tudi prijatli kličejo svate po njih svatovskih imenih, pa jim srečen pot želijo, na priliko: „Oj pervak bane!“ — „Aj“. — „Hajde z Bogom in da ti je dobra sreča!“ pa izpalijo puške, uni pa mu odgovoré ravno tako. In tako se sklicujejo, dokler se čuti in razumeti zamorejo, na zadnje pa vsi svati na enkrat izpalijo puške, in jim se tako zahvalijo za ljubav in doček.

Nevesta se k cerkvi gredé pogostoma priklanja, posebno ako koga sreča, toda v roke nobenega ne ljubi.

Svati grejo z nevesto naravnost k cerkvi, in ko so blizo nje, pošljejo naprej nekoliko svatov po ženina; ta pa prej ko se v cerkev podá, prosi svoje starše za blagoslov roke jim poljubivši. Ko se iz hiše k cerkvi podajo, izletí njegova mati, če je tudi stara, pred hišo v kolo, pa s snahami in deklicami zapoje:

Kosto majki desno roko ljubi,
Ona mu pa dobre čase daje,
Čase dobre od Boga, najbolje.

Tako prepevajo strica, brate, sestre, tetke in ostalo rodbino, tako spravljajo Kosta na poroko.

Po dokončani poroki zapové pop mladencom (ženinom), da se prec ondi poljubijo. Ako ni ženin preveč sramožljiv in se nadja, da bo nevesto iz nenadi objeti zamogel, posluša popa. Ako se pa sramuje, ali bojí, da tega izpeljati ne bo zamogel in se torej osramotil, ne posluša ne on, ne ona popa. Na koncu kušujejo ženini in svati križ in devajo na-nj kolikorkoli popu za venčanje.

Merzlične snahe in deklice pridejo v cerkev in po dokončani poroki prašajo nevesto: kdaj jih bo merzlica popustila, *misleče, kakor se tudi govorí*, da jih bo gotovo ondaj popustila, kakor jim nevesta rêče; nekteri pa velijo, da dekleta, vprašaje: kdaj jih bo merzlica popustila, mislijo, kdaj se bojo možile; zato jim nevesta, kar je moč, odloči kraji rok (čas).

Dokler se mladenci v cerkvi poročajo, stopijo pred cerkvijo zunej svati v kolo in prepevajo razne igraške pesmi.

Po poroki spremljajo prijatli ženina domú, svati pa zaostanejo z nevesto pri cerkvi. Ko pa mislijo, da bi ženin vse k hiši prispel, izpalijo ondi vsi na enkrat vsaki po eno puško in grejo na ženinov dom, in ko so en strelaj od hiše, pošljejo naprej glasonošo, ki napové, da grejo svati z nevesto srečno. Ondi ga pričakajo z majoliko vina z robčem pokrito. Po tem gré svatom naproti. Ko se svati z nevesto hiši približajo, popevajo snahe in deklice pred hišo v kolu:

Odleteli, doleteli sivi sokoli,
Donesli so dobre glase od vse gospode.
Kaj se sjalo preko Risna grada?
Al je sonce, al je jasna luna?
Al je fini škerlet med krajači?
Al je žuto zlato med zlatari?
Al djerdjef je med veziljami?
Al jabelko od suhega zlata?
Al sta ono dva kamena draga?
Ni ne sonce, ni ne jasna luna,
Ni ne fini škerlet med krajači,
Ni ne žuto zlato med zlatari,
Ni ne djerdjef medi veziljami,
Ne jabelko od suhega zlata,
Nista ona dva kamena draga,
Ampak naša snaha med deveri;
Koliko je čedna ino lepa.
Čelo ji je visoka planina,
U lice je bela in rumena
Iz daleka dvoru svetlost daje.

(Dalje sledí.)

Slovstvine rečí.
Tudi nekaj o slovstveni zapuščini Stanko Vraza.

Milo mi je bilo pri sercu sostavek prebravšemu, kterega je neka blaga duša iz zlatnega Praga pisala o slovstveni zapuščini mojega rajnega prijatelja Stanka Vraza. Sam sem hotel na oni bezljubezni članek v lanskem „Nevenu“ odgovoriti, ali ker vém, da ima rajni pesnik na Horvatskem dosto iskrenih poštovateljev, sem

čakal: da se bode kdo potegnul za zapuščino pisavnika jugoslavenskega, kteri je drugi svoji domovini svoje življenje žertoval in slovstvu horvatskemu vso svojo srečo. Ali ni se našel v Zagrebu noben človek, kteri bi bil vstal za poštenje rajnega, kar je hudo znaminje in slab prognostikon za slovstvo horvatsko. Nabiram že več časa si gradivo za popoln življenjopis rajnega prijatelja, vendar drugi važniši poslovi so me dozdaj prečili ga doveršiti. Iz obširnega tega životopisa bode jugoslavjanstvo vidilo, da rajnemu Stanku po pravici gré lepo mesto v zgodovini književstva jugoslavenskega. Njegovi nameni so bili naj čistejši, blago njegovo serce je gorelo za srečo jugoslavenskega naroda od te dobe, ko je Vraz začinjal spoznovati junaški svoj narod, in Bog daj, da bi vsak toliko storil za njegovo slavo, ko je storil Stanko. Ne morem tukaj razkladati cele poti njegovega duševnega razvitja, ne blagega tersenja za povzdignenje narodnega slovstva, večidel je že tako svetu znano; tukaj samo omenjam, da je rajni slavni pesnik Horvatsko ljubil in da po vsi pravici zaslužuje, da Horvatska njegov spomin blagoslavlja. Bilo le leta 1839, ko se je od mene ločil in Gradec zapustivši se v Zagreb podal. Težko mi je bilo pri sercu pogrešati umetno izobraženega človeka, od kterega sem se posebno v obziru estetičnih in jezikoslovnih znanost dosto naučil. Rekel mi je, da neče več v slovenskem narečju pisati, ker je slovenski narod še premlačen za slovstvene dela v narodnem jeziku. Na Horvatskem sveti že „Danica“, mi je rekel, in skoro bode beli dan. Kakor je sklenil, tako je storil. Prosil sem ga ob ločitvi za spomin in dal mi je sledečo romanco:

Slovenski pisavnik.

Romanca po Berangerevi šegi.

(Po viži, ktera koli komu draga.)

Slovenka sina je rodíla,
Si sama ga nadajala,
Na rokah z ljubavjo nosila,
S solzami v svet odposlala, —
In sin tam Nje ni pozabil,
Jo v sercu nosil, kjer kol bil,
Ob noč in dan si lomil glavo
Za njeno srečo, njeno slavo,
Postal za mater je pisavnik, —
Al joje, joje in prejoj!
Oj ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Ko v družtvu se od knižtva pravi,
On knigo pervemu podá,
Ta berž očali na nos vstavi,
Al ker čerk njegovih nema,
Prečeden jo na stran položi,
Od knig slovenskih tak zakroži:
„Jim zlati časi prešli že,
Ko Truber, Gutsman pisal je“.
Žalostno misli mlad pisavnik:
Joj, joje, joje, in prejoj!
Tu ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Ko prišel kam med mlade ljudi,
Kjer bil od narodov govor,
In fant velel: „Slovensk je hudi,
Slovenec len, nečist, gerd, nor...“
Je skočil on ko ogenj živ,
Da brani narod, ki ne kriv;
Al fant je s smehom odgovoril:
»Kaj mislite? Ta je obnoril!“
Žalostno zdihnul mlad pisavnik:
Oj, joje, joje, in prejoj!
Tu ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Kar doma spisal, v mesto nesel
Ter tam ponudil knigarji,
Knigar nemilo z glavo tresel
Delaje 'z knig zavitke si,
Ter piscu tak slovenš'no hvali:
„To, glej, so tehanti pisali,
Al skor še ni pri men' sto ur
Že mora biť makulatúr,
Bes vas naj s pismami vred vzeme!“
Oj, joje, joje, in prejoj!
Oh ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Tak se pisavniku godilo,
Čul, vidil psovat mater je,
Dostkrat okó se mu zalilo,
Zlo zabolelo ga sercé,
Krepost terpeť po sveti imá,
Slovenska! upaj u Bogá.
In ko misleč u nebo zira,
Glej Daníca nov dan odpira,
Vesela bodi! Sliš' . . . Oj, oj!
Slavenska! bliža se čas Tvoj.

Prebravši te verste sem mu rekel: „Božja pomoč, brate! Idite v beli Zagreb in delajte za duševno srečo naroda. Res je, da na Slovenskem je še malo narodnega duha in dosti enostranosti in sebičnosti na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem, ali upati hočemo v Boga, da bode bolje. Jaz hočem se pripravljati za službo narodnega slovstva, podpirajte „Danico“ s svojimi lepimi duševnimi darovi, da bode zmiraj jasneje svetila, dokler ne vstane solnce, ktero bode tudi Slovence ogrelo“.

Tako sva se ločila leta 1839. Jaz sem spoznal, da za njegovo slovstveno delavnost je Slovenska bila preozka. Njegov bistri duh je potreboval širokejega okrožja. On je posvetil svoje pero Horvatski ne iz dobička, tudi ne za kruha voljo, ker predobro vémo, da noben jugoslavensk spisatelj se še ni obogatil s pismenstvom, temoč, ker je v Horvatski našel bolj široko polje za duševno delovanje svoje in več nadušenih serc za slovstvo narodno, kakor onda v svoji domačíi.

Ali ni to blag namen? In Horvatska ne bi mu toliko zahvale vedila in njegove zapuščine na svetlo dala? Ne verjamem! Ako pa bi, žalibog! vendar taka bila, hočemo mi Slovenci pravičneji biti proti svojemu rojaku in damo Vam kukavnih 50krat 60 krajcarjev. Nam so plodovi njegovega duha neprecenljivi. Davorin Terstenjak.

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz Pole v Istrii. (Dalje.) Akoravno je prestala Pola take velike nesreče, je vendar večkrat cvela; s kupčijo po morji in z Oglejem po suhem si je pridobila bogastvo in čast. Kinčale so jo, kakor je bilo zgorej rečeno, lepe poslopja: tempeli, gledišče, kopališče, preluka, cerkve, stan za romarje v sv. deželo, in druge velike palače; ali vse to je minilo s 14. stoletjem, in od tega časa so nam le razvaline spominek njene nekdanje velikosti. Benečanski jarm ji je zapustil samo eno terdno sozidano ječo; skorej vse druge spomine pa sta skrušila vse premenljivi čas in blagoželjnost človeka. Za to, kar se še vidi, se mora hvala dati cesarski miloserčnosti, od ktere se je nadjati, da bo obderžala, kar je znamenito, in napravila, kar je potrebno; — vidi se že, da Pola spet iz temè vstaja, ker Franc Jožef ji veléva: „Pola vstani!“ Pola vstaja, zdihuje: kdo kliče na dan? Da! na dan se dviguje spet Pola, ali kaj zagleda po tako dolgem spanju? Odpira se jej vès nov svet. Ona vidi, da si veliko ljudí tukej živež pridobiva pri zidanju velicega arsenala za cesarsko mornarstvo; pri napravljanju terdnjav, ki bodo krepčale bližnje hribce okoli in okoli, da inostrani sovražnik ne bo mogel se bližati mestu. — Kar pa ljudstvo tega kraja zadene, se vidi resnica pregovora, ki pravi: „narod brez narodnosti je telo brez kostí“, ker naroda v sebi lastnega tukej ni, ampak troje jih je, ki začudeno eden druzega gledajo, osnovaje si prihodnost vsak po svoji misli.

Istrija, ki je nekdaj bila bogata, je zdaj revna; nima ne derv, ne vode, — dva uzroka, zavolj kterih se Istrijanom po krívici lenost očituje, ker kodar ni ne derv ne lesa, tudi ni mogoče ne kuriti ne graditi; in

kjer vode ni, je zastonj vès trud o poljodelstvu; ako se že kal v zemlji posuší, ni mogoče sadú pričakovati. Kako je pa to, bo marsikteri vprašal, da Istrija je bila nekdaj bogata, zdaj pa ne? Zastavica ta se lahko dá rešiti. Istrija je imela nekdaj lepe gojzde, kteri so posečeni bili za benečansko in angležko mornarstvo; večji del benečanskih bark je bil iz istrijanskega lesa; in angležkih ladij je morda še zdaj nekoliko, ki so narejene iz tukujšnega lesa. — Pozor tedej Krajnci in Štajarci! ker je bilo — če se ne motim — že slišati, da Angleži hočejo za njih brodovstvo vaše gojzde pokupiti. Vaše deželi ste lepe, ali vendar ne prebogate; s tem bi Vas sicer utegnil doleteti začasen dobiček, ali vašim vnukom bi se znalo tako goditi, kakor sedanjim Istrijanom, ki letos po poti lakote pomirajo. (Konec sledí.)

Iz Celja. Veseli smo brali v 19. listu „Novíc“ naznanilo iz Beča, da gosp. C. pridno vreduje in doveršuje slovenski besednjak. Način, po kterem ga izdeluje, je pravi način in vse hvale vreden. Če bi kaj pristaviti imeli, bi bilo, da bi samostavnim imenom in glagolom se obilo izrekov, izgledov, posebno pa narodskih poslovic dodalo *) (kakor jih imá izverstni serbski rečnik Vuka Štefanoviča). Taki prikladi še le oživé slovó, ter olajšajo pisateljem pravilno in v duhu jezika pisati.

Presvitli podpornik pa tega veličanskega dela, gosp. knezoškof Ljubljanski, si bojo z izdatvo tega slovarja spomnilo postavili, ktero bo zares

Monumentum aere perennius.

Hvaležni so jim zato vsi prijatli slovenskega slovstva. Ko bo ta slovenski besednjak na beli dan stopil, slovenšina ne more več poginiti! Vtemeljena bo na krepki podlagi, na kteri dalje zidali bomo mi živeči, za nami pa še mnogi verli sinovi matere Slave. J. Š.

Iz Gorenskega. V Mošnjah so bile 6. dan t. m. bilje in pridiga po čast. g. Jan. Kociančiču, kterega je nemila smert 25. listop. 1853 v Hartumu v srednji Afriki dosto prezgodaj sl. misionstvu vzela.

Iz Ljubljane. Svitli škof gg. Baraga so došli pretekli teden iz Rima spet v Ljubljano, kjer bojo menda ostali do prihodnjega tedna in se potem vernili čez Dunaj v severno Ameriko.

Novičar iz mnogih krajev.

18. dan t. m. je prišel presvitli cesar iz Monakovega spet na Dunaj nazaj. — Iz Dunaja se piše, da se je gotovo vsih 50 milionov deržavnega zajema spečalo, koliko pa še čez, se bo še le po tem povedati zamoglo, ko pridejo podpisi iz vsih krajev skupej.— Za več dežel našega cesarstva so že izvoljeni tudi višji vradniki c. k. sodijskih oblastnij; drugo pot jih bomo naznanili. — Osnove nove kupčijske in rokodelske postave je c. k. ministerstvo kupčijstva poslalo kupčijskim zbornicam v pretres. — Colni nadavk za plačila v papirnatem dnarju za prihodnji mesec je določen na $29\frac{1}{2}$ fl. od 100 fl. — Naša vlada je prepovedala, da kosé ne smejo v Moldavo in Valahije iz cesarskih dežel. — Sicer prepovedana izvožnja žita iz Valahije je pripušena v Bukovino, na Erdeljsko in gori po Donavi, toda ladje se ne smejo dotakniti desnega brega. — Usnjatim podplatom kljenka! Podplati iz gutaperče, ki jih izdeluje fabrikant Karl Meyer na Dunaji (Leimgrube Nr. 17) so veliko bolji kup in tudi bolji za terpež; Dunajčanje jih živo priporočajo zlasti kmetovavcem, lovcem, vojakom in vsacemu, ki ima veliko hoditi po slabih, mokrih potih. — Fesüs, zdravnik v Banatu, je znajdel, kakor pravi, gotovo zdravilo zoper steklíno, kterega pa nikomur ne pové. Mi nismo kaj radovedni ga zvediti, ker iz Banata nam je že Lalič pred nekimi leti oznanil tudi gotovo zdravilo (gentiana cruciata), s kterim stekli ljudjé ravno tako gotovo umirajo, kakor z vsakim drugim. — 10. dan t. m. so bili v Velikem Vasarhelu na Erdeljskem obešeni en profesor bogoslovja, en grajšak in en advokat, ki so s Košutom delali za novo prekucijo na Ogerskem in Erdeljskem. — Kako se rusovska vlada pripravlja za brambo, naj pride vojska od ktere koli strani, se vidi iz naj novejšega carovega ukaza, po kterem so vse rusovske dežele, ki ležé na mejah ptujih deržav v Europi in Azii, in tudi Poljsko proti Austrii in Prusii v vojaški stan djane. Za gotovo se zdaj sliši, da se rusovska armada ne bo umaknila od Kalafata; marveč, pomnožena še z enim regimentom ulánov, se pripravlja za napad. Vse to se ne vjema z neko novo pravlico, po kteri je nek car pripravljen, vojsko ustaviti, kar je slišal, da turški sultan hoče podeliti vsim kristianom njih pravice. Vojskovodja rusovski se nek hoče s svojim glavnim stanom iz Bukurešta preseliti v Brailo. Tudi Turki zmiraj več armade vlačijo v Kalafat. Omer-paša skuša prav modro odpraviti gerdo staro šego, da bi Turki ne rezali glav svojim sovražnikom, zato je ukazal, da vsak, kdor pribaše odrezano rusovsko glavo, bo zavolj zamude take, ki jo v vojski prizadeva rezanje glav, dobil 100 palic po guzici; kdor pa junaško pripelje živega Rusa, prejme 10 piastrov v dar. Sultan hoče Valahijo in Moldavo zediniti v eno knežijo pod enim knezom in tako vstreči narodu temu. Tudi v Bulgarii in v Bosnii se pripravlja punt. Francozka vlada bo poslala po naj novejših novicah 100.000 vojakov na Turško, angležka le 27·000; za tega voljo pa je 12. dan t. m. jadrala silno mogočna flota pod poveljstvom admirala Napiera proti izhodnemu morju, kjer žugajo Angleži in Francozi se bližati z gromovito morsko vojsko Kronstadtu in Petrogradu in Ruse tudi od te strani prijeti. Kadar bojo vse angležke barke skupej na omenjenem morju, jih bo 44 z 22.000 morskimi vojaki in 2200 topovi. Sama kraljica je spremila več milj delječ po morju to veličansko brodovje, kakoršnega angležka vlada še nikdar ni poslala na vojsko. Napier je scer že star, pa sila zveden in prederzen vojskovod na morju.

Pogovori vredništva.

Gosp. P. iz Brešc: Poslanih 6 fl. za reveže smo poslali gosp. fajm. M. v Kopr. — Gosp. T. L. v. C.: „Obč. povestnico“ smo vam poslali 27. febr. po pošti, od ktere imamo recepis v rokah; poprašajte tam in ako je niste dobili, naznanite nam. — Gosp. fajm. M. v Kopriv. na Dol.: Vaši mili glasi v 18. listu Novíc so zadeli dobrotljive serca. Kakor zgorej omenjeni dobrotnik iz Brešc, je nam tudi blagi gosp. tergovec Mühleisen v Ljubljani izročil 25 fl., ktere smo Vam danes poslali, da jih razdelite po naročilu.

Stan kursa na Dunaji 20. marca 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	84 $\frac{3}{4}$ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	$78\frac{1}{4}$ fl.
	$4\frac{1}{2}$ „	$74\frac{1}{2}$ „	Windišgrac. „ „ 20 „	$27\frac{3}{8}$ „
	4 „	69 „	Waldštein. „ „ 20 „	29 „
	3 „	$53\frac{1}{2}$ „	Keglevičeve „ „ 10 „	$10\frac{1}{2}$ „
	$2\frac{1}{2}$ „	$43\frac{1}{2}$ „	Cesarski cekini	6 fl. 12
Oblig. 5% od leta 1851 B		108 „	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 26
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		$82\frac{1}{2}$ „	Suverendor	18 fl. 4
Zajemi od leta 1834 . .		207 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		$116\frac{1}{2}$ „	na 100 fl. .	$32\frac{3}{4}$ fl.

*) To se bo zgodilo, ker to željo je že odbor v svojih vodilih gosp. vredniku naznanil in tudi Vodnikov rokopis je deloma tako osnovan. Vred.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*